

VÄRDEBESKRIVNING

Område av riksintresse för naturvård i Hallands län

Datum: 2023-05-05

Områdesnummer: NRO 13 016

Områdesnamn: Slissån-Suseån

Kommun: Halmstad, Falkenberg

Tyngdpunktskoordinat (N, E): 6301300, 362250 (SWEREF 99 TM)

Area: 2 127 ha

Naturgeografisk region: 10 södra Hallands kustland och 11 Sydsvenska höglandets västdel

Regionindelning för sjöar och vattendrag: Avrinningsområde 102

Landskapsform: Slätt med lägre relativ höjd än 20 m, sprickdalslandskap (strukturpräglad landskap)

Riksvärde:

Geovetenskap		
Odlingslandskap	Naturbetesmark	Flora
Vattendrag		Fauna
Strandkomplex	Mad vid vattendrag	
	Fuktäng	

Värdebeskrivning: Slissån-Suseån är ett framstående exempel på meandrande å kantad av erosionsbranter samt översvämningsmarker, omgiven av våtmarker och lövskogar. Området har stora såväl geovetenskapliga som biologiska värden. Flera hotade eller sårbara biotoper och arter förekommer.

Representativa naturbetesmarker längs Suseån/Slissån utgörs av sötvattenstrandäng, öppen hagmark och annan träd- och buskbärande hage. Här återfinns art- och individrika växtsamhällen med hävdgynnade arter.

Vattendraget hyser bland annat lax, havsöring och flodpärlmussla. Ån är även viktig för fågellivet med bland annat häckande forsärla och strömstare och den hyser en bottenfauna med mycket höga naturvärden.

Våtmarkerna längs Suseån/Slissån utgör ett värdefullt strandkomplex med högt värderade mader vid vattendrag och fuktäng (se även naturbetesmarker ovan). Området hyser ett rikt fågel- och insektsliv.

Huvudkriterier: A, C, D

Förutsättningar för bevarande: Suseån-Slissån bevaras som fritt meandrande vattendrag med omgivande översvänningsmarker, lövskogar och hagmarker. Fria vandringsvägar för fisk och övrig fauna bibehålls och förbättras. Bland annat krävs det åtgärder för att säkra det viktiga laxreproduktionsområdet nedströms Mostorps kraftverk. God vattenkvalitet bibehålls bland annat genom fortsatt kalkning av Hovgårdsån, Mostorpsån och Slissån. Ekologiskt funktionella skydds-zoner kring vattendragen bevaras.

Naturvärden inom riksintressets vattendrag påverkas i hög grad av vad som sker i strandzonen och i uppströms belägna vattenområden såsom tillkommande små biflöden och diken. På vissa platser skulle det vara positivt för naturvärden i vattendragen att skapa nya lövskogsklädda kantzoner samt skydds-zoner mot åkermark kring vattendragen och att förbättra konnektiviteten i vattendragen.

Vattendragens och våtmarkernas värden kan påverkas negativt av exempelvis bebyggelseexploatering och annan exploatering, dagvatten, avloppsvatten, vägdragnings-, ledningsdragnings-, täktverksamhet, utfyllnad, vattenreglering, vattenavledning, dikning, kulvertering eller förändring av vattendragets sträckning eller bottenprofil, vandringshinder, vattenuttag, skogsbruk och då särskilt skogsavverkning, markberedning och plantering av gran i vattendragens närområde, borttagning av strandnära träd och buskar, tillförsel av organiska gifter, tillförsel av näringsämnen, försurning, tungmetallnedfall eller utsläpp, överfiske, inplantering av främmande arter och fiskstammar, invasiva främmande arter, slitage och störningar från friluftsliv, klimatförändringar.

Bevarandet av våtmarkernas värden kräver att områdets hydrologi skyddas mot dränering, vattenreglering och dämning. Avverkning av sumpskogar och i kantzoner kan skada naturvärdena.

För odlingslandskapet är fortsatt jordbruk, ängsbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement förutsättningar för bevarandet av områdets värden. Det är även restaurering av igenvuxna ängar och naturbetesmarker.

Värden i odlingslandskapet kan påverkas negativt av till exempel bebyggelseexploatering och annan exploatering, vägdragnings-, ledningsdragnings-, luftledning, täktverksamhet, skogsbruk, minskad eller upphört ängsbruk/betesdrift, skogsplantering på ängsmarker och betesmarker, skogsplantering på jordbruksmark, energiskogsodling, intensiv växtodling, spridning av gifter eller gödselmedel, igenväxning, slitage och störningar från friluftsliv, klimatförändringar.

Säkerställande: Naturresevat inom riksintresseområdet är Suseåns naturresevat, Suseån-Hult och Biskopstorp.

Natura 2000-områden utpekade enligt art- och habitatdirektivet är Hovgårdsån (SE0510130) och Suseån-Hult (SE0510148).

Skogsstyrelsen har bildat biotopskyddsområde för en naturskog SK 26-2010, ett alkärr SK 235-1995,

Områdets huvuddrag: Suseåns båda grenar når via sprickdalar genom västkanten av sydsvenska höglandet den halländska kustslätten och flyter samman mellan Slöinge och Getinge. Den norra grenen benämns Mostorpsån och den södra grenen benämns Slissån. I norra delen av riksobjektet ingår även nedre delen av Hovgårdsån. Suseån är kraftigt påverkad av vattenkraft medan konnektiviteten i Slissån är bättre.

Geomorfologiskt präglas området av övergången sprickdalslandskap-restbergsterräng-kustslätt. Hela området ligger under högsta kustlinjen och jordarterna utmed ån utgörs främst av svämsediment av lera, mo och sand samt isälvsediment. Suseån har i större delen av området ett väl utbildat meanderlopp och kantas av erosionsbranter samt översvämningsmarker. Två kilometer söder om Asige finns två artesiska källor, Signe källor, invid Mostorpsån.

Vegetationen utmed ån är omväxlande och artrik. Frodiga lövskogar med till exempel ormbär, storrans och skärmstarr finns utmed ån bland annat vid Efra och mellan Hallarna och Veka. I strandvegetationen ingår till exempel blommäss, pilblad (NT), vattenskräppa och strandveronika. Mellan Slättåkra och Kvibille har Slissån ett särskilt väl utbildat meanderlopp med flera korvsjöar. Ån omges av översvämningsmarker med betade fuktängar, sumpskogar av björk och klibbal, sumpkärr, öppna kärr m.m. Detta avsnitt representerar en våtmarkstyp som var mycket vanlig i slättbygden och anslutande dalgångar tidigare, men som i stort sett utplånats. Här förekommer till exempel vattenblink, flytsäv (NT), strängstarr, taggstarr och gökblomster. Även utmed den norra grenen uppströms Mostorp finns översvämningsmarker. Ån kantas i övrigt av strandskogar av klibbal, lövsumpskogar, hagmarker, åkermarker m.m. Mellan Kvibille och Getinge är Suseån till stor del rätad och kanaliserad. Vid Soskinnet finns dock värdefulla fuktängar bevarade. Möjligheten att på sikt återskapa delar av de våtmarker som tidigare funnits utmed denna sträcka bör undersökas.

Djurlivet är rikt och varierat. Området hyser ett rikt insektsliv. Bland häckfåglarna kan nämnas strömstare, forsärta, enkelbeckasin, näktergal och härmsångare. Soskinnet är en välkänd fågelokal och är en viktig rastplats för bland annat skandinaviska ”skogssädgäss”. Exempel på andra fågelarter som regelbundet uppehåller sig vid Soskinnet är fjällgås, spetsbergsgås, bläsgås, årta, blå kärrhök, kungsörn och stenfalk. Suseåns forssträckor är lek- och uppväxtområden för lax- och havsöring och hyser dessutom en bottenfauna med mycket höga naturvärden. Länets rikligaste förekomst av flodpärlmussla (EN) finns i området.

Uppströms Sämsmälla finns stora arealer lämpliga uppväxtområden för lax som inte kan nyttas av fisken på grund av bristande konnektivitet i Suseån. Laxbeståndet i Suseån har bedömts ha nedsatt reproduktionskapacitet baserat på elfiskedata från åren 2017-2021 (*Ahlbeck Bergendahl, I. och Staveley, T., 2022*). Fiskvägar har byggts med statsbidrag vid Boberg, Berte, Mostorp och Steninge kvarn. Kalkningsprojekt pågår för Hovgårdsån, Mostorpsån och Slissån.

Anmärkningar: Områden i det kommunala naturvårdsprogrammet i Falkenbergs kommun som ligger inom riksintresseområdet är Susåns dalgång (9).

Områden i det kommunala naturvårdsprogrammet som berörs i Halmstads kommun är Suseåns dalgång Kvibille-Mostorp (97), Soskinnet (98), Kvibille (99), Biskopstorps krp m.fl. (131), Slissäns dalgång Kärre-Kville (132), Suseåns dalgång Klevabjär-Mostorp (153).

Inom området finns två klass I-områden (VMI ID:05C0E08, 05C1A01) och flera klass II-områden enligt våtmarksinventeringen.

Området gränsar till riksintresse för naturvård NN 52 Biskopstorp-Vapnö mosse och NN 15 Bobergs udde-Ringenäs samt berör område av riksintresse för friluftsliv FN 10 Skrea strand-Tylösand samt områden av riksintresse för kulturminnesvärden KN 19 Ätradalen, KN 22 Vastaddalen och KN 30 Kvibille.

Delar av området ingår i nationell bevarandeplan för odlingslandskapet (objekt 80-39, 80-40) och i länsstyrelsens program för bevarande av natur- och kulturmiljövärden i odlingslandskapet (objekt 80-34).

Referenser:

- Ahlbeck Bergendahl, I. och Staveley, T. 2022.* Sveriges nationella rapport till arbetsgruppen för Atlantlax (WGNAS) gällande 2021 års datainsamling. Sveriges lantbruksuniversitet Institutionen för akvatiska resurser.
- Bergquist, B. 1996.* Särskilt skyddsvärda vattenområden med hänsyn till fiske, friluftsliv och förekomst av skyddsvärda fiskarter/stammar.
- Caldenius, L. m.fl. 1966.* Beskrivning till kartbladet Halmstad. SGU ser Aa Nr 198.
- Ekologgruppen, 1999.* Bottenfaunaundersökning i Hallands län 1999.
- Falkenbergs kommun, 2006.* Naturvårdsprogram för Falkenbergs kommun.
- Fiskeristyrelsen 1984.* Bevarande av de svenska fiskbeståndens genetiska resurser.
- Fiskeriverket, beslut 1988-04-11* rörande Områden av riksintresse för yrkesfisket, områden av särskilt intresse för fritidsfisket samt områden av särskilt intresse avseende stammar av fisk.
- Forslund, M. och Rundlöf, S. 1984.* Inventering av våtmarker i Hallands län. Länsstyrelsens meddelande nr 1985:1.
- Halmstad kommun, 2008.* Halmstads gröna värden- från insektsliv till friluftsliv.
- Länsstyrelsen i Hallands län 2021.* Bevarandeplan för Natura 2000-området Hovgårdsån, dnr 511-6919-2021
- Länsstyrelsen i Hallands län, 2005.* Bevarandeplan för Natura 2000-området Suseån Hult.
- Länsstyrelsen i Hallands län, 1994:* Bevarandeprogram för odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden. Länsstyrelsen 1994:11. Halmstad.
- Länsstyrelsen i Hallands län, 1977.* Natur i Hallands län.
- Länsstyrelsen i Hallands län, 1988.* Områden av riksintresse för naturvård - Hallands län.
- Länsstyrelsen i Hallands län, 1999.* Uppföljning av försurnings- och kalkningseffekter vid 40 vattendragslokaler. Meddelande 1999:22.

Länsstyrelsen i Hallands län 1985. Våtmarker i Hallands län, meddelande 85:1.
Länsstyrelsen i Hallands län, 1990: Ängs- och hagmarker i Halmstads kommun.
Länsstyrelsen 1990:7. Halmstad.
Naturvårdsverket, 1996: Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet.
Stockholm.